

348

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 16 grudnia 1970 r.

w sprawie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obrotu zaopatrzeniowego.

Na podstawie § 75 pkt 2 uchwały nr 176 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1970 r. w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw, kombinatów i zjednoczeń przemysłowych oraz budowlano-montażowych objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 40, poz. 293) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia określają zasady gospodarki finansowej objętych planowaniem centralnym przedsiębiorstw obrotu zaopatrzeniowego, należących do działu gospodarki narodowej obejmującego handel wewnętrzny:

- 1) podległych bezpośrednio ministrowi,
- 2) zgrupowanych w zjednoczeniach objętych uchwałą nr 176 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1970 r. w sprawie gospodarki finansowej państwowych przedsiębiorstw, kombinatów i zjednoczeń przemysłowych oraz budowlano-montażowych objętych planowaniem centralnym (Monitor Polski Nr 40, poz. 293), zwanej dalej „uchwałą”,
- 3) zgrupowanych w zjednoczeniach nie wymienionych w pkt 2,
- 4) zgrupowanych w organizacjach gospodarczych, którym odrębne przepisy nadają uprawnienia zjednoczeń, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”.

§ 2. Ilekroć w zarządzeniu jest mowa o jednostkach nadrzędnych, oznacza to:

- 1) ministra, któremu bezpośrednio podlega przedsiębiorstwo,
- 2) zjednoczenie,
- 3) organizację gospodarczą przedsiębiorstw, o której mowa w § 1 pkt 4,
- 4) przedsiębiorstwo pełniące bezpośrednio ministrowi i pełniące funkcje przedsiębiorstwa prowadzącego typu A w stosunku do innych przedsiębiorstw podległych temu ministrowi,
- 5) przedsiębiorstwo zgrupowane w zjednoczeniu i pełniące funkcje przedsiębiorstwa prowadzącego typu A w stosunku do innych przedsiębiorstw, posiadające zgodnie ze statutem zjednoczenia uprawnienia w zakresie tych funkcji, które zostały mu przekazane przez zjednoczenie.

§ 3. 1. Centrale organizacji gospodarczych przedsiębiorstw prowadzą gospodarkę finansową według zasad określonych w dziale III uchwały.

2. Przedsiębiorstwa prowadzące (§ 2 pkt 4 i 5) mogą na podstawie zezwoleń właściwych ministrów, wydanych w porozumieniu z Ministrem Finansów, finansować z narzutów na koszty handlowe zgrupowanych przedsiębiorstw koszty związane z wykonywaniem funkcji przedsiębiorstwa prowadzącego na zasadach przewidzianych dla centrali organizacji gospodarczej przedsiębiorstw.

§ 4. W zakresie przedsiębiorstw podległych bezpośrednio ministrowi do ministerstw stosuje się przepisy zarządzenia dotyczące centrali organizacji gospodarczej przedsiębiorstw, z tym że minister może przekazać przedsiębiorstwu

część uprawnień tej centrali, określając je w statucie przedsiębiorstwa.

§ 5. 1. Akumulację finansową przedsiębiorstwa stanowi różnica między wartością sprzedanych towarów według cen sprzedaży a ich wartością według cen zakupu, zmniejszoną o koszty handlowe, a powiększoną o różnicę między pozostałymi dochodami działalności operacyjnej a kosztami własnymi tej działalności, skorygowaną o saldo strat i zysków nadzwyczajnych.

2. Wynik finansowy przedsiębiorstwa oznacza akumulację finansową zwiększoną i zmniejszoną odpowiednio o:

- 1) dodatnie i ujemne różnice budżetowe,
- 2) inne odpisy i zwiększenia na podstawie odrębnych przepisów.

§ 6. 1. Zysk przedsiębiorstwa podlega w pierwszej kolejności zmniejszeniu o wpłatę do budżetu, za pośrednictwem jednostki nadrzędnej, w wysokości 80% nadwyżki zysków nadzwyczajnych nad stratami nadzwyczajnymi. Wpłata ta powinna być dokonana bez względu na wielkość zysku, tzn. nawet wtedy, kiedy 80% nadwyżki zysków nadzwyczajnych nad stratami nadzwyczajnymi jest większe od osiągniętego zysku.

2. Zysk przedsiębiorstwa, pozostały po dokonaniu wpłaty do budżetu, zwany dalej „zyskiem”, podlega podziałowi na niżej określone cele:

- 1) oprocentowanie środków trwałych,
- 2) odpisy na fundusz zakładowy do wysokości jego bazowej kwoty,
- 3) spłatę kredytu zaciągniętego na inwestycje branżowe w części nie podlegającej spłacie z funduszu inwestycyjnego jednostki nadrzędnej; spłata z zysku kredytu zaciągniętego na inwestycje branżowe następuje w wysokości i w ratach określonych w umowie kredytowej zawartej między inwestorem a bankiem; szczegółowe zasady spłaty kredytu regulują odrębne przepisy,
- 4) wpłatę z zysku do jednostki nadrzędnej na rzecz budżetu według obowiązującej normy.

3. Odpisy wymienione w ust. 2 pkt 1 i 2 dokonywane są obowiązkowo; jeżeli zysk nie wystarcza na całkowite ich pokrycie, brakującą kwotę przedsiębiorstwo obciąża fundusz statutowy; jeżeli zysk nie wystarcza na całkowite pokrycie odpisu wymienionego w ust. 2 pkt 3, nie spłacony kredyt uznaje się za kredyt przeterminowany, podlegający spłacie z zysku roku następnego; w razie gdy przedsiębiorstwo nie spłaci kredytu z zysku roku następnego, bank dokona spłaty kredytu przeterminowanego ze środków obrotowych przedsiębiorstwa; równowartość tej spłaty obciąża fundusz statutowy.

4. Jeżeli po dokonaniu odpisów wymienionych w ust. 2 pkt 1—3 zysk nie wystarcza na całkowite pokrycie wpłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 4, przedsiębiorstwo wpłaca do jednostki nadrzędnej różnicę między zyskiem a tymi odpi-

sami; brakującą kwotę należnej wpłaty do budżetu wpłaca jednostka nadrzędna z części zysku zgrupowanych przedsiębiorstw, pozostającej do jej dyspozycji.

5. Pozostała część zysku po potrąceniu odpisów i wpłat przewidzianych w ust. 1 i 2 przedsiębiorstwo przeznacza w dowolnej kolejności na następujące cele:

- 1) odpis na fundusz zakładowy, przekraczający bazową kwotę funduszu,
- 2) odpis na fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-reмонтowy,
- 3) odpisy na inne cele, przewidziane w odrębnych przepisach.

6. Z pozostałości zysku przedsiębiorstwa, po pokryciu potrzeb przewidzianych w ust. 1, 2 i 5, co najmniej 10% podlega wpłacie do jednostki nadrzędnej według normy określonej przez tę jednostkę.

7. Reszta zysku przeznaczona jest na finansowanie wzrostu środków obrotowych lub na wcześniejszą spłatę zaciągniętego kredytu na inwestycje branżowe.

§ 7. 1. Przedsiębiorstwa przekazują do budżetu 80% faktycznej nadwyżki zysków nadzwyczajnych nad stratami nadzwyczajnymi (§ 6 ust. 1 pkt 1) zaliczkowo, na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych i ostatecznie na podstawie rocznego zatwierdzonego sprawozdania finansowego.

2. Przedsiębiorstwo dokonuje wpłaty z zysku do budżetu za pośrednictwem jednostki nadrzędnej (§ 6 ust. 2 pkt 4), stosując normy określone w tabeli stanowiącej załącznik do zarządzenia; normy te są zróżnicowane w zależności od poziomu rentowności, wyrażającego stosunek zysku, zmniejszonego o 80% nadwyżki zysków nadzwyczajnych nad stratami nadzwyczajnymi, do kosztów handlowych.

3. Przedsiębiorstwo dokonuje odpisu na fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-reмонтowy według wieloletniego, procentowego wskaźnika obliczonego od wartości brutto środków trwałych, ulegającego odpowiedniemu zwiększeniu, w zależności od stopnia umorzenia środków trwałych; procentowe wskaźniki w stosunku do wartości środków trwałych i ich umorzenia określa jednostka nadrzędna w ramach ustalonego dla niej wskaźnika.

4. Zwiększenie funduszu statutowego o kwotę części zysku, przeznaczonej na finansowanie wzrostu środków obrotowych następuje raz w roku, na podstawie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego, po sporządzeniu ostatecznego rozliczenia zysku.

§ 8. Niedobór funduszu własnego w obrocie przedsiębiorstwa może być pokryty dotacją z funduszu rezerwowego (funduszu środków obrotowych) jednostki nadrzędnej, która przed udzieleniem dotacji obowiązana jest zbadać przyczyny powstania niedoboru i ustalić środki, zmierzające do usunięcia nieprawidłowości w gospodarce przedsiębiorstwa.

§ 9. 1. Przed rozliczeniem zysk lub strata przedsiębiorstwa podlega weryfikacji w celu wyeliminowania:

- 1) zysku niezależnego od działalności przedsiębiorstwa,
- 2) zysku nieprawidłowego.

2. Za zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa uważa się zysk osiągnięty w wyniku zmian cen, z wyjątkiem cen towarów, zmian marż, prowizji, taryf i plac, stawek amortyzacyjnych, ubezpieczeniowych i podatkowych, jeżeli decyzje w sprawie tych zmian ustalają, że jest to zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa, oraz w wyniku zmian metodologicznych i organizacyjnych.

3. Za nieprawidłowy uważa się zysk osiągnięty przez przedsiębiorstwo w sposób naruszający interes społeczny lub obowiązujące przepisy, np. wskutek stosowania niewłaściwych cen, marż, prowizji i taryf, nieuzasadnionego obniżenia nakładów na bezpieczeństwo i higienę pracy. Za nieprawidłowy uważa się również zysk nadmierny określony odrębnymi przepisami.

4. Zysk niezależny od działalności przedsiębiorstwa podlega w całości przekazaniu do budżetu.

5. Kwota odpowiadająca 150% sumy zysku nieprawidłowego podlega przekazaniu:

- 1) w wysokości 85% do budżetu i 15% na rachunek funduszu rezerwowego (funduszu środków obrotowych) jednostki nadrzędnej, jeżeli zysk nieprawidłowy został ujawniony przez tę jednostkę,
- 2) w wysokości 100% — do budżetu, jeżeli zysk nieprawidłowy został ujawniony przez organ kontroli zewnętrznej, bank lub wydział finansowy prezydium rady narodowej.

6. Jeżeli zysk nieprawidłowy ujawniony został przez samo przedsiębiorstwo, przekazaniu do budżetu podlega kwota odpowiadająca 100% tego zysku.

§ 10. 1. Przedsiębiorstwo tworzy następujące fundusze:

- 1) fundusz statutowy,
- 2) fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-reмонтowy.

2. Przedsiębiorstwo może również tworzyć:

- 1) fundusz ryzyka i przecen,
- 2) inne fundusze na podstawie odrębnych przepisów.

§ 11. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa odzwierciedla wartość jego środków trwałych, wartości niematerialne i prawne oraz wartość środków obrotowych i zachodzące w nich zmiany.

2. Zwiększenie lub zmniejszenie funduszu statutowego następuje na zasadach obowiązujących przedsiębiorstwa objęte uchwałą.

§ 12. W przedsiębiorstwach nowo utworzonych fundusz statutowy stanowi równowartość otrzymanych nieodpłatnie środków trwałych i obrotowych oraz dotacji budżetowych na nabycie lub wytworzenie środków obrotowych.

§ 13. 1. Fundusz statutowy przedsiębiorstwa powinien na koniec roku równać się co najmniej wartości netto posiadanych środków trwałych, zmniejszonej o dotyczące tych środków zobowiązania z tytułu kredytu bankowego, zaciągniętego na określone zadania inwestycyjne, wartościom niematerialnym i prawnym oraz wartości zapasów bieżących i nieprawidłowych w części podlegającej sfinansowaniu funduszem własnym w obrocie.

2. Przez fundusz własny w obrocie należy rozumieć różnicę między funduszem statutowym a wartością netto środków trwałych, zmniejszoną o dotyczące tych środków zobowiązania z tytułu kredytu bankowego, zaciągniętego na określone zadania inwestycyjne — oraz wartościami niematerialnymi i prawnymi.

§ 14. 1. Przedsiębiorstwa zgrupowane w zjednoczeniach tworzą taki fundusz na cele inwestycyjne, jaki tworzą pozostałe przedsiębiorstwa zjednoczenia. Przedsiębiorstwa zgrupowane w organizacjach gospodarczych, o których mowa w § 1 pkt 4, oraz przedsiębiorstwa podległe bezpośrednio mi-

nistrowi tworzą fundusz inwestycyjny lub inwestycyjno-reмонтowy w trybie określonym w § 16 ust. 3 uchwały.

2. Fundusz inwestycyjny służy do finansowania produkcyjnych inwestycji przedsiębiorstwa.

3. Fundusz inwestycyjno-reмонтowy służy do finansowania produkcyjnych inwestycji przedsiębiorstwa oraz remontów średnich i kapitalnych.

§ 15. Fundusz inwestycyjny tworzy się z odpisów z zysku przedsiębiorstw oraz z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

§ 16. 1. Fundusz inwestycyjno-reмонтowy tworzy się:

- 1) z odpisów z zysku przedsiębiorstwa (§ 6 ust. 5 pkt 2),
- 2) z narzutu obciążającego koszty własne przedsiębiorstwa, ustalonego na okres wieloletni przez jednostkę nadrzędną, a przeznaczonego na finansowanie remontów średnich i kapitalnych,
- 3) z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

2. Narzut, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, ustala się według norm określonych na okres wieloletni w procencie wartości brutto środków trwałych. Normy te określa jednostka nadrzędna z uwzględnieniem wartości odtworzenia środków trwałych, stopnia ich zużycia i warunków eksploatacji.

3. W okresie przejściowym, do czasu dokonania zmiany stawek amortyzacji środków trwałych, wszystkie przedsiębiorstwa tworzą fundusz inwestycyjno-reмонтowy służący do finansowania remontów kapitalnych oraz produkcyjnych inwestycji przedsiębiorstw. Na fundusz ten przedsiębiorstwa będą przekazywać część zysku zgodnie z zasadami ustalonymi w § 7 ust. 3 oraz część amortyzacji w wysokości określonej przez jednostkę nadrzędną w granicach norm procentowych ustalonych dla tej jednostki. W okresie przejściowym przeznacza się na fundusz inwestycyjno-reмонтowy także dochody ze sprzedaży i likwidacji produkcyjnych środków trwałych; z tego funduszu pokrywane są w tym okresie również koszty związane ze sprzedażą i likwidacją tych środków trwałych.

§ 17. Zasady wykorzystywania funduszu inwestycyjnego oraz funduszu inwestycyjno-reмонтowego regulują przepisy o finansowaniu inwestycji i remontów jednostek państwowych.

§ 18. 1. Fundusz ryzyka i przecen służy do pokrywania strat, powstałych w przedsiębiorstwach w związku z koniecznością dokonania uzasadnionych przecen zapasów towarów.

2. Fundusz ryzyka i przecen tworzy się z narzutów w ciężar kosztów handlowych przedsiębiorstw oraz z innych wpływów określonych odrębnymi przepisami.

3. Decyzję o utworzeniu funduszu ryzyka i przecen oraz o zasadach i trybie gromadzenia i wydatkowania środków funduszu wydaje na wniosek jednostki nadrzędnej przedsiębiorstwa właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Finansów.

§ 19. 1. Do środków obrotowych zalicza się następujące składniki majątkowe przedsiębiorstwa, zwane dalej „zapasami”:

- 1) towary wraz z kosztami zakupu,
- 2) materiały wraz z kosztami zakupu i przedmioty nie-trwałe,
- 3) produkcję nie zakończoną,
- 4) wyroby gotowe,
- 5) koszty przyszłych okresów.

2. Zapasy dzieli się na bieżące, nieprawidłowe, sezonowe i rezerwy; kryteria podziału ustalają instrukcje bankowe,

§ 20. 1. Zapasy bieżące i nieprawidłowe powinny być sfinansowane co najmniej w 30% funduszem własnym w obrocie, a co najwyżej w 70% kredytem bankowym. Zapasy sezonowe i rezerwy podlegają sfinansowaniu kredytem bankowym.

2. Bank udzielając przedsiębiorstwu kredytu zmniejsza jego wysokość o występujące w przedsiębiorstwie zobowiązania prawidłowe.

3. Do zobowiązań prawidłowych zalicza się nie przeterminowane zobowiązania przedsiębiorstwa, a w szczególności z tytułu:

- 1) płac,
- 2) ubezpieczeń społecznych,
- 3) rozliczeń międzyokresowych biernych,
- 4) rozliczeń za dostawy, roboty i usługi,
- 5) wpłat z zysku do jednostki nadrzędnej.

§ 21. 1. Obliczenia stopnia pokrycia zapasów funduszem własnym w obrocie dokonuje się na koniec roku, przyjmując rzeczywisty stan funduszu własnego w obrocie na koniec roku oraz średnią roczną wielkość zapasów bieżących i nieprawidłowych obliczoną jako sumę wartości stanu zapasów na początek roku oraz na koniec czterech kwartałów podzieloną przez 5.

2. Jeżeli rzeczywisty udział funduszu własnego w obrocie przedsiębiorstwa w finansowaniu zapasów jest większy niż 70%, to kwotę nadwyżki przekraczającą tę granicę przekazuje się na fundusz rezerwowy (fundusz środków obrotowych) jednostki nadrzędnej.

§ 22. 1. Jeżeli rzeczywisty stan funduszu statutowego przedsiębiorstwa na koniec roku jest mniejszy od 30% średniorocznego stanu zapasów bieżących i nieprawidłowych, niedobór funduszu własnego w obrocie może być pokryty z funduszu rezerwowego (funduszu środków obrotowych) jednostki nadrzędnej. Niedobór ten może być sfinansowany przejściowo kredytem bankowym.

2. W razie stwierdzenia nieprawidłowej gospodarki zasobami albo innego rodzaju nieprawidłowości w gospodarce przedsiębiorstwa, bank może stosować środki zmierzające do usunięcia nieprawidłowości, a w szczególności pobierać podwyższone odsetki od całości kredytów obrotowych.

3. Bank może zażądać od jednostki nadrzędnej przedsiębiorstwa poręczenia spłaty kredytu.

§ 23. Finansowanie wzrostu zapasów przedsiębiorstwa w części pokrywanej funduszem własnym w obrocie odbywa się w ciągu roku bieżąco z części zysku przeznaczonej na ten cel (§ 6 ust. 7).

§ 24. Zasady opodatkowania przedsiębiorstw, oprecenowania środków trwałych, stosowania systemu ujemnych i dodatnich różnic budżetowych, określenia wysokości marż i prowizji oraz finansowania działalności o charakterze socjalnym regulują odrębne przepisy.

§ 25. Przepisy zarządzenia dotyczące ministrów stosuje się również do kierowników urzędów centralnych, a przepisy dotyczące ministerstw do urzędów centralnych.

§ 26. Traci moc zarządzenie Ministra Finansów z dnia 20 listopada 1965 r. w sprawie gospodarki finansowej niektórych przedsiębiorstw zbytu i zaopatrzenia (Monitor Polski z 1965 r. Nr 65, poz. 366, z 1968 r. Nr 8, poz. 44 i Nr 33, poz. 222, z 1969 r. Nr 9, poz. 85 i Nr 39, poz. 323).

§ 27. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1971 r.

Minister Finansów. *J. Trendota*

Załącznik do zarządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 1970 r. (poz. 348).

TABELA WPLAT Z ZYSKU DO BUDŻETU DOKONYWANYCH PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA OBROTU ZAOPATRZENIOWEGO OBJĘTE PLANOWANIEM CENTRALNYM

Wskaźnik rentowności w procentach *)	% kwoty zysku na rzecz budżetu
do 20	10
powyżej 20 do 30	15
„ 30 do 40	20
„ 40 do 50	25
„ 50 do 60	30
„ 60 do 70	40
„ 70 do 80	45
„ 80 do 90	50
„ 90 do 100	55
„ 100 do 120	60
„ 120 do 150	70
„ 150	75

*) Wskaźnik rentowności jest to stosunek wyniku bilansowego po potrąceniu zysku niezależnego i nieprawidłowego oraz 80% nadwyżki zysków nad stratami nadzwyczajnymi do kosztów handlowych przedsiębiorstw obrotu zaopatrzeniowego.